

СТАРИЙ ТА НОВИЙ ВИД СПІЛКУВАННЯ

(РЕЦЕНЗІЯ на книгу: Грабар Н. Г. Спілкування в бібліотеці: теоретико-методологічний аналіз: монографія. — Х. : Майдан, 2015. — 354 с.)

Вийшла друком монографія Н. Г. Грабар (Грабар Н. Г. Спілкування в бібліотеці: теоретико-методологічний аналіз : монографія. — Х.: Майдан, 2015. — 354 с.), присвячена спілкуванню в бібліотеці. На сьогодні спілкування займає одне із головних місць у структурі бібліотечної діяльності, відповідно до сфери її соціальних завдань, тому потребує більш поглибленої уваги та вивчення. Спілкування розглядається багатоаспектно, зокрема в професійній бібліотечній сфері як елемент та основа бібліотечного виробничого циклу.

Робота складається із вступу, 6-ти розділів, висновків, виконана на належному науково-дослідному рівні, враховано сучасний методологічний інструментарій та численні приклади для підтвердження теоретичних положень, використано великий обсяг наукового апарату (більше 400 документальних джерел) вітчизняних та зарубіжних авторів, в яких відображено наукову думку та практику з дослідницького питання.

Автором виявлено методологічні можливості в розгляді історико-комунікаційних процесів формування спілкування як системи різних форм та методів передачі й обміну інформацією у внутрішніх та зовнішніх відносинах бібліотек. Аналізується функціональне значення спілкування в діяльності бібліотек як соціально-комунікаційних інституцій.

Сучасний підхід до теоретичного розуміння спілкування дослідницею розробляється на основі моделювання об'єкта дослідження, з урахуванням практичної діяльності бібліотек. У бібліотеках різних типів і видів бібліотечне спілкування сприймається як атрибут бібліотечного обслуговування і як діяльність, обумовлена основними завданнями цих закладів і їх функціями.

Однією з основних проблем, які розглядаються в дослідженні Н. Г. Грабар, є проблема, пов'язана з представленням бібліотеки як ко-

мунікаційної системи передбачає нові підходи і пріоритети в організації обслуговування конкретних груп користувачів, зростання ролі інформаційних технологій у виконанні різноманітних довідок (с. 27). І це викликає теоретичні і практичні підстави необхідності розгляду спілкування як першочергового етапу встановлення комунікаційних відносин в інформаційному середовищі сучасного суспільства.

Автор зазначає, що вихід спілкування у світову мережу Інтернет ще більше актуалізує комунікативні проблеми, загострення яких зумовлено відсутністю повноцінних навичок спілкування і виникненням нових засобів здійснення контактів людей в електронному оточенні. Формування й розвиток здібностей та навичок спілкування залишається пріоритетним як для сфери освіти, так і діяльності соціально-комунікаційних структур, зокрема бібліотек.

Інтенсивний ритм сучасної цивілізації, невпинний розвиток електронних комунікаційних засобів об'єднують людей різних країн, материків, національностей, конфесійних і культурних орієнтацій. До електронного виду спілкування ставляться по-різному, але в цілому це великий прогрес. Як доводить практика, Інтернет примножує контакти людей, скорочуючи відстані; посилюється обмін інформацією, виникають нові форми співпраці (наприклад, дистанційна освіта, віртуальні конференції та ін.). Саме ці глобалізаційні процеси надають особливої актуальності теоретико-методологічного аналізу і бібліотечного спілкування.

Автор звертається до філософського аналізу, адже нині плідно розвиваються такі важливі специфічні напрями системи філософських знань, як філософія освіти, науки, техніки, бізнесу та ін. Важливе місце серед них належить і філософії людського спілкування. У дослідженні прослідковується думка що,

ця теоретична дисципліна сприяє розвитку комунікативно-комунікаційних зв'язків (с. 5).

Завдяки спілкуванню формуються особливі людські стосунки, що опосередковують трудову, ментальну і соціальну діяльність. Пізнання сприяє усвідомленню цінностей. Пізнання – це споживання інформації, діалогічність зв'язків автора, які сприймаються і читаються передусім у спілкуванні (родині, дошкільних, шкільних та інших освітніх закладах). Саме означені соціальні об'єкти формують людські цінності.

Про аксіологічні аспекти спілкування йдеться в 4-му розділі. Автор відзначає, що нинішніми характерними ознаками стали не тільки нові цілі, зміст і характер суспільного виробництва, а й формування нових життєвих цінностей та ідеалів. Розробка і впровадження високих технологій, істотне поширення засобів телекомунікації змінили життєвий ритм сучасної людини. Її спілкування стає динамічнішим, раціональнішим і прагматичнішим. Однак при цьому, разом з його безсумнівними перевагами, люди втрачають те, заради чого вони, власне, і вступають в комунікацію. Маються на увазі, що ціннісна раціоналізація стилю життя нівелює емоційні аспекти спілкування і неповторну індивідуальність їх прояву.

Бібліотеки, маючи вільний доступ до світових джерел інформації, здійснюють

інформаційно-просвітницьку, медіа-освітню діяльність. Це означає, що з великого потоку інформації, утвореному завдяки різноманітності комунікаційних каналів, у бібліотеці є шанс отримати головну, цінну, необхідну.

Нині бібліотечне спілкування можна вважати глобальною проблемою, об'єктивно складною в науковому і вразливою в моральному сенсі. У монографії спілкування автор розглядає багатоаспектно, зокрема в професійній бібліотечній сфері, що сприятиме бібліотекарям-практикам у підвищенні кваліфікації бібліотечних фахівців. Повнота роботи свідчить, що результати проведеного автором дослідження можуть бути застосовані в кожній бібліотеці.

Монографія буде цікавою для науковців, фахівців соціально-комунікаційної, бібліотечнознавчої, культурологічної практик. Робота виконана з урахуванням ідей Монопроекту «Від успішного інструментарію до успішних територіальних громад (у планетарній біоо-сенсорній місії сталого розвитку)».

Її практичне значення, безумовно, буде використовуватись при формуванні успішних робочих процесів бібліотечних колективів територіальних громад-символів. А сама книга, - яка видана на честь 85-ти річчя створення нашого університету і 300-т річчя від дня народження Г.С.Сковороди, - займе достойне місце на полицях не тільки наукової спільноти.

